

ANA TEMA¹ 14. Madde Ayrımcılık ve Göç

(Son güncelleme: 19/03/2021)

Giriş

Göç bağlamında ayrımcılık Mahkeme'nin önüne iki farklı biçimde geldi. Mahkeme, bir yandan, bir bireye göçmen statüsü gerekçesiyle yapıldığı iddia edilen ayrımcılığa ilişkin şikayetleri inceledi. Diğer yandan göçle ilişkili bağlamda farklı gerekçelere dayanan ayrımcılık sorunlarının çıktığı davaları inceledi.

Göçmen statüsü gerekçesiyle ayrımcılık

- Göçmenliğin bireyde doğuştan var olan bir durumdan ziyade kanunla tanınan bir statü olması gerçeği göçmenlik hususunun 14. Maddenin amaçları doğrultusunda "diğer statüler" olarak ele alınmasını engellemez. Bir kişinin göçmenlik statüsünün çok geniş yasal ve başka etkileri vardır (*Bah /Birleşik Krallık*, 2011, § 46).
- Mülteci statüsünün "diğer statüler" kapsamına girdiği iddiası daha da güçlüdür çünkü göçmen statüsünün aksine, mülteci statüsü bir seçime bağlı değildir (*Hode ve Abdi /Birleşik Krallık*, 2012, § 47).
- Göçmen statüsünde seçim unsuru söz konusu olduğundan Sözleşmeciler Devletlere tanınan takdir hakkının kapsamı daha genişler ve istenilen gerekçe de o kadar ağır değildir (*Bah /Birleşik Krallık*, 2011, § 47).

Önemli örnekler:

- *Anakomba Yula /Belçika*, 2009 – yasa dışı ikamet eden bir yabancıya babalık itirazında bulunmak için yasal yardım sağlanmaması;
- *Bah /Birleşik Krallık*, 2011 – yerel makamin, reşit olmayan çocuğuyla kasıtsız bir şekilde evsiz kalmış bir kişiye çocuğunun göçmen kontrolüne tabi olması nedeniyle sosyal konut hakkı önceliği tanımaması;
- *Ponomaryovi /Bulgaristan*, 2011 – daimî oturma izni olmayan yabancılardan ortaokul öğrenim ücretlerinin talep edilmesi;
- *Hode ve Abdi /Birleşik Krallık*, 2012 – mülteci olarak kalmak için sınırlı izine sahip göçmenlerin bu izni aldıktan sonraki eşlerinin kendilerine katılamaması.

Göçle ilişkili diğer ayrımcılık davaları

- Sözleşme, bir yabancıya belirli bir ülkeye girme ya da yerleşme hakkını güvence altına almaz (*Ibrogimov /Rusya*, 2011; *Pajić /Hırvatistan*, 2016; *Novruk ve Diğerleri /Rusya*, 2016). Ancak, aile birleşimi ya da yetişkin çocuklarla ebeveynleri arasındaki bağın sürdürülmesi hakkındaki

¹ Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkeme'yi bağlamaz.

davalarda, dava, Sözleşme'nin ya da Protokol'lerinin bir ya da daha fazla hükmünün "kapsamına" girebilir.

- Her ne kadar 8. Madde aile birleşimine dair genel yükümlülükler getirmese de (*Jeunesse /Hollanda* [BD], 2014) 8. Madde ile bağdaşan bir göç kontrol tedbiri, ayrımcılık ve 14. Maddenin ihlali anlamına gelebilir (*Abdulaziz, Cabales ve Balkandali /Birleşik Krallık*, 1985; *Biao /Danimarka* [BD], 2016).
- Bir başvuran, çekirdek ailesine üye olmayan ve halen veya geçmişte kendisine bağımlılığı kanıtlanmamış yetişkinlerle ilgili "aile hayatı"nın varlığına dayanamaz. Ancak, yetişkin çocuklar ile ebeveynleri arasındaki bağ, Sözleşme'nin 8. Maddesi gereğince "özel hayat" başlığı kapsamına girer (*Novruk ve Diğerleri /Rusya*, 2016, §§ 88-89) ve bu doğrultuda böyle davalarda 8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde uygulanabilir.

Önemli örnekler:

- *Biao /Danimarka* [BD], 2016: en az 28 yıl boyunca Danimarka vatandaşlığına sahip olan kişilere daha uygun aile birleşimi koşulları uygulanırken aile birleşiminin başka bir ülke ile mevcut bağlar ileri sürülerek reddedilmesi;
- *Abdulaziz, Cabales ve Balkandali /Birleşik Krallık*, 1985: yasal ve daimî olarak Birleşik Krallık'a yerleşmiş başvuranların kocalarına aile birleşimi izni verilmemesi; bunun nedeni Birleşik Krallık'ta yerleşen bir erkeğin vatandaş olmayan eşinin yerleşme amaçlı ülkeye girmesi veya ülkede kalması için izin almasının, aynı durumdaki bir kadın için olduğundan daha kolay olmasıdır;
- *Kiyutin /Rusya*, 2011 ve *Novruk ve Diğerleri /Rusya*, 2016: HIV-pozitif yabancılara sağlık durumları nedeniyle oturma izni başvurularında ayrımcılık yapılması ve/veya Rusya'ya yeniden girişin daimî olarak men edilmesi;
- *Pajić /Hrvatistan*, 2016: aynı cinsiyetten yabancı eşe aile ikamet izni verilmemesi; ilgili iç hukukta farklı cinsiyetten olup da evli olmayan çiftlere bu izin verilirken aynı cinsiyetten çiftlere bu tür bir hakkın tanınmaması nedeniyle;
- *Taddeucci ve McCall /İtalya*, 2016: sadece heteroseksüel çiftlerin evlenebilmesi ve "eş" statüsü edinebilmeleri nedeniyle aynı cinsiyetten yabancı eşe aile oturma izni verilmemesi;

Diğer referanslar

Kesişen konular:

- Göç

Basın bildirimleri:

- Toplumsal cinsiyet eşitliği [İNG / FRA](#)
- Cinsel yönelim konuları [İNG / FRA](#)

Diğer:

- Avrupa Ayrımcılık Yasağı Hukuku El Kitabı, 2018 baskısı, Mahkeme ve Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (FRA) tarafından basıldı [İNG / FRA](#)
- Sığınma, sınırlar ve göç ile ilgili Avrupa hukuku el kitabı, 2020 baskısı, Mahkeme ve FRA tarafından basıldı [İNG / FRA](#)
- [Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İçtihat Rehberi- Göç](#)

ÖNEMLİ İÇTİHAT REFERANSLARI

Önde gelen davalar:

- *Bah /Birleşik Krallık*, no. 56328/07, AHİM 2011 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmemiştir);
- *Ponomaryovi /Bulgaristan*, no. 5335/05, AHİM 2011 (1 No.lu Protokol'ün 2. Maddesi ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir).

Göçmen statüsüne dayanan diğer ayrımcılık davaları:

- *Anakomba Yula /Belçika*, no. 45413/07, 10 Mart 2009 (6. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir);
- *Hode ve Abdi /Birleşik Krallık*, no. 22341/09, 6 Kasım 2012 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir).

Göçle ilişkili diğer ayrımcılık davaları:

- *Abdulaziz, Cabales ve Balkandali /Birleşik Krallık*, 28 Mayıs 1985, Seri A no. 94 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir);
- *Ibrogimov /Rusya*, no. 32248/12, AHİM 2011 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir);
- *Kiyutin /Rusya*, no. 2700/10, AHİM 2011 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir);
- *Pajić /Hırvatistan*, no. 68453/13, 23 Şubat 2016 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir);
- *Novruk ve Diğerleri /Rusya*, no. 31039/11 ve diğer 4'ü, 15 Mart 2016 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir);
- *Biao /Danimarka* [BD], no. 38590/10, 24 Mayıs 2016 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir);
- *Taddeucci ve McCall /İtalya*, no. 51362/09, 30 Haziran 2016 (8. Madde ile bağlantılı olarak 14. Madde ihlal edilmiştir).